

Sygn. akt VIII U 950/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2021r. w G.

na rozprawie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale M. H. Al (...) Spółki Akcyjnej w G.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 24 grudnia 2018 r. **nr** (...)

1. uchyla zaskarżoną decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz M. S. kwotę 420 zł (czterysta dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 950/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 grudnia 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że zainteresowany H. Al (...) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie

od 10 czerwca 2014r. do 18 listopada 2014r. jako zleceniobiorca u płatnika składek M. S. i w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne wynosi o zł.

Płatnik składek M. S. wniósł odwołanie od w/w decyzji.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od płatnika składek na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z 4 lipca 2019r. Sąd Okręgowy zawiadomił (...) Spółkę Akcyjną w G. o toczącym się postępowaniu z odwołania M. S. w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia i podstawę wymiaru składek, i o prawie przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego w ciągu dwóch tygodni od doręczenia niniejszego postanowienia.

(...) Spółka Akcyjna w G. przystąpił do sprawy i poparł odwołanie płatnika składek.

W toku postępowania Sąd ustalił, że w świetle informacji uzyskanej od funkcjonariuszy Komisariatu Policji II w G., że adres pod który była kierowana korespondencja do M. H. Al.(...) ul. (...) jest niewłaściwy, gdyż na Obrońców Pokoju (...) nie ma mieszkania nr (...). Organ rentowy wysłał zaskarżoną decyzję dla M. H. Al. (...) na wskazany powyżej adres. Przesyłka zawierająca decyzję została zwrócona do organu rentowego 22 stycznia 2019r.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 3 grudnia 2019r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie – art. 148 § 3 k.p.c., art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.

Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2020r. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w sprawie oraz koszty stron, na mocy art. 148 § 3 k.p.c., art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 182 § 4 k.p.c.

Postanowieniem z 25 czerwca 2021r. sygn. III AUz 37/21 Sąd Apelacyjny w K. w związku z zażaleniem M. S. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gliwicach pozostawiając Sądowi pierwszej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sąd zważył, co następuje:

zaskarżona decyzja podlega uchyleniu.

W orzecznictwie przyjęto, że od momentu wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego do sądu rozpoznawana sprawa staje się sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu według zasad właściwych dla tej kategorii. Odwołanie od decyzji pełni rolę pozwu, a jego zasadność ocenia się na podstawie właściwych przepisów prawa materialnego. Na tego rodzaju wadach decyzji skupia się też postępowanie sądowe, a wady spowodowane naruszeniem przepisów postępowania przed organem rentowym, pozostają w zasadzie poza przedmiotem postępowania. Konsekwentnie, podstawą rozstrzygnięcia sądowego mogą być tylko przepisy prawa materialnego (i ewentualnie postępowania cywilnego), a nie przepisy procedury administracyjnej – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2013 roku, w sprawie II UK 164/12 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 23 stycznia 2014r., w sprawie III AUa 3285/13.

Z dniem 7 listopada 2019r. zmianie uległ stan prawny, umożliwiający sądowi pierwszej instancji orzekać kasatoryjnie, tj. uchylić zaskarżoną decyzję i przekazać sprawę organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Należy przypomnieć, że ustawą z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020r., poz. 1469) dodano

art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., zgodnie z którym jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym,

sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Należy wskazać, że termin ubezpieczony na gruncie art. 476 § 5 pkt 2 lit. b) k.p.c. obejmuje także płatnika składek (U. M.; „Strony postępowania odrębnego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych”; P. 2018; s. 113 i n.).

Cytowana norma prawna obowiązuje od 7 listopada 2019r. i dotyczy także spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem 7 listopada 2019r. (art. 9 ust. 2 w/w ustawy).

Ustawodawca wskazał w projekcie ustawy, że u podstawy orzekania w sprawach ubezpieczeniowych leży zasada, że w przypadku stwierdzenia wady decyzji organu rentowego sąd zmienia tę decyzję co do istoty (art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.). Ustawodawca podniósł, że zasada ta ze względów społecznych w aktualnych warunkach musi zostać utrzymana. Jednakowoż praktyka orzekania sądów ubezpieczeń społecznych wykazuje, że decyzje organów rentowych bywają dotknięte rażącymi wadami w zakresie treści (brak oznaczenia prawidłowo stron, niewskazanie sposobu obliczenia świadczenia lub składki), sposobu wydania (wydanie przez osobę nieuprawnioną) i postępowania je poprzedzającego (bez podstawy prawnej lub przedwcześnie - bez zachowania terminów lub przesłanek wydania). Niezależnie od tego, czy wady te dotyczą formy czy treści decyzji, ich wspólną cechą jest to, że naruszają przepisy o postępowaniu przed organem rentowym w takim stopniu, że ich konwalidacja jest niemożliwa. W konsekwencji naprawienie takich decyzji przez sąd polega w istocie na wydaniu ich na nowo, to zaś wymaga przeprowadzenia całego postępowania na nowo - tyle, że przed sądem. Ustawodawca wskazał, że niewątpliwie pozostaje to koniecznością w sprawach o przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, skoro każda dodatkowa zwłoka może narazić ubezpieczonego na utratę środków utrzymania. Są jednak przypadki, w których ryzyka takiego nie ma: gdy decyzja (1) nakłada na ubezpieczonego zobowiązanie, (2) ustala wymiar tego zobowiązania (zwłaszcza je podwyższa) i (3) obniża świadczenie. W tych sprawach nie ma więc powodu, by sąd ubezpieczeń społecznych wyręczał organ rentowy w prawidłowym przeprowadzeniu postępowania. Względy społeczne nie stoją więc na przeszkodzie, by w tych sprawach wprowadzić możliwość uchylenia wadliwej decyzji i przekazania sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Spod tej możliwości należy wyłączyć sytuację, gdy naruszenie prawa nie jest rażące - bo nie każde uchybienie w procedowaniu przed organem rentowym ma taką rangę, by wymagało prowadzenia sprawy od nowa (uzasadnienie projektu ustawy, nr druku 382, Sejm RP IX kadencji).

W związku z powyższym, od dnia 7 listopada 2019r. zakres badania sądu pierwszej instancji obejmuje nie tylko naruszenie prawa materialnego, ale także przepisy postępowania przed organem rentowym.

Norma prawna zawarta w art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. służy eliminacji z obrotu prawnego wadliwych decyzji (1. nakładających na ubezpieczonego zobowiązanie, 2. ustalających wymiar tego zobowiązania, 3. obniżających świadczenie); jednak wadliwość takiej decyzji musi być rażąca. Należy zauważyć, że tylko rażące naruszenie przepisów o postępowaniu przed organem rentowym uzasadnia uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ponieważ nie każde uchybienie w procedowaniu przed organem rentowym ma taką rangę, by wymagało prowadzenia sprawy od nowa.

Zaskarżona decyzja dotyczy podstawy wymiaru składek oraz nakłada na płatnika składek (...) w G. zobowiązanie w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Zainteresowany jest stroną postępowania, w tym przed organem rentowym (art. 28 k.p.a.), a organ rentowy nie doręczył mu prawidłowo decyzji zaskarżonej. Z materiału dowodowego wynika, że w świetle informacji uzyskanej od funkcjonariuszy Komisariatu Policji II w G., że adres pod który była kierowana korespondencja do M. H. Al.(...) ul. (...) jest niewłaściwy, gdyż na Obrońców Pokoju (...) nie ma mieszkania nr (...). Organ rentowy wysłał zaskarżoną decyzję dla M. H. Al. (...) na wskazany powyżej adres. Przesyłka zawierająca decyzję została zwrócona do organu rentowego 22 stycznia 2019r.

Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 109 § 1 k.p.a. decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Doręczenie decyzji przez organ rentowy ma kluczowe znaczenie, bowiem od tego momentu biegnie dla strony termin do wniesienia odwołania. Zakończenie postępowania administracyjnego z naruszeniem przepisów proceduralnych o udziale strony, doręczaniu decyzji stanowi podstawę wznowienia tego postępowania (art. 145 k.p.a), jak również postępowania sądowego – w przypadku rozpoznania sprawy przez sąd (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Postępowanie sądowe prowadzone bez udziału zainteresowanego byłoby dotknięte nieważnością. Należy zaakcentować, że brak doręczenia decyzji stronie przez organ rentowy z tej przyczyny, że nie można ustalić jej adresu, nie uprawnia organu rentowego do „przerzucenia” obowiązku ustalenia adresu na sąd.

Niedopuszczalne było przyjęcie przez organ rentowy, jak wskazał Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu postanowienia z 25 czerwca 2021r. sygn. III AUz 37/21, że zaskarżona decyzja została zainteresowanemu doręczona na zasadzie art.44§4 k.p.a. skoro była kierowana na nieistniejący adres. Warunkiem koniecznym dla zastosowania wskazanego przepisu jest bowiem założenie, że adresat pisma faktycznie przebywa pod wskazanym adresem, a jedynie nie było możliwe doręczenie mu pisma w sposób przewidziany w przepisach art.42 i 43 k.p.a.

Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że w innym postępowaniu dotyczącym zainteresowanego oraz odwołującego Klubu dotyczącym decyzji z 24 maja 2019r. Sąd postanowieniem z 16 lutego 2021r. sygn. VIII U 1449/19 także uchylił ww. decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Podstawą tego orzeczenia był także brak prawidłowego doręczenia decyzji zainteresowanemu. Postanowieniem z 18 sierpnia 2021r. sygn. III AUz 88/21 Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił zażalenie organu rentowego od postanowienia Sądu I instancji.

Reasumując, Sąd uznał, że brak prawidłowego doręczenia zainteresowanemu decyzji zaskarżonej stanowi rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c.

W konsekwencji Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. orzekł jak pkt 1 wyroku.

Organ rentowy winien doręczyć zainteresowanemu zaskarżoną decyzję i załączyć do akt dowód doręczenia zainteresowanemu tejże decyzji.

O kosztach na rzecz M. S. Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §9 ust.2 i w związku z §10 ust.2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016r. poz.1668 ze zm.) w wysokości 420 zł, która to kwota obejmuje koszty zastępstwa procesowego za pierwszą instancję – 180 zł oraz koszty zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym – 240 zł.

O kosztach zastępstwa procesowego na rzecz (...) Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r. poz.265).

(-) sędzia Grzegorz Tyrka